

ע"פ 20299/09/18 - ארליך גל נגד מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה

ע"פ 20299-09-18

ניתן ביום 16 אפריל 2019

המערער

ארליך גל

המשיבה

מדינת ישראל

בפני: השופטת לאה גליקסמן, השופט אילן סופר, השופט מיכאל שפיצר
בשם המערער - עו"ד אליעזר זרי-חזן, עו"ד דפני שגל-פודור
בשם המשיבה - עו"ד ענת שמעוני

פסק דין

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי תל אביב (השופט דורי ספיבק; הע"ז 6583-05-15), בגדרו הורשע המערער בביצוע עבירה של העסקת שתי עובדות זרות בניגוד לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן - **החוק** או **חוק עובדים זרים**) ועבירה של העסקתן ללא ביטוח רפואי על פי סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים. הערעור סב הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין, לרבות העובדה שבית הדין האזורי דחה את בקשתו של המערער לביטול הרשעתו.

רקע

2. ביום 5.5.15 הוגש כתב אישום נגד המערער ורעייתו. בכתב האישום נטען שביום 4.6.13, במהלך ביקורת שערך מפקחי המשיבה (להלן - **המדינה**), נמצאו בביתם שתי עובדות זרות שביצעו עבודות משק בית ללא היתר כדן, ומבלי שהוסדר עבורן ביטוח רפואי כחוק. עובדת אחת, ששמה Kuruppu Arachc Iresha Kumari (להלן: **קומארי**), אזרחית סרי לנקה, הועסקה לפי הנטען במשך שלושה חודשים. השנייה, Flores Trinidad (להלן: **טרינידאד**), אזרחית הפיליפינים, הועסקה שבועיים ימים.

3. בית הדין האזורי בהכרעת דינו קבע כי המערער ורעייתו העסיקו את שתי העובדות שנמצאו בביתם ביום הביקורת. בית הדין הרשיע גם את המערער בציינו כי המערער הודה שקומארי הועסקה במשק ביתו ובכך שהוא ואשתו הלינו את טרינידאד בביתם משך שבועיים. מכך הסיק בית הדין כי המערער לא סתר את החזקה המופיעה בסעיף 4 לחוק ולפיה "**יראו מחזיק במקרקעין כמי שמעסיק עובד זר שנמצא עובד במקרקעין, אלא אם כן הוכיח המחזיק אחרת**". כמו כן, בית הדין ציין כי למערער הייתה מודעות לדבר העסקתן של העובדות וכי לכל הפחות עצם את עינו ביחס לאי חוקיות העסקתן כעולה מהודעותיו.

בית הדין קיבל את עמדת המדינה לפיה המידע המודיעיני שהוביל להוצאת צו החיפוש הוא מידע שהתקבל מידי "מלשינון" ושאינו בו כדי לפגוע בהגנת המערער ורעייתו, ועל כן אין בעובדה שלא נמסר למערער במסגרת חומר החקירה משום פגם משמעותי. בית הדין קבע גם כי לא הוכח פגם בכניסת הפקחים לנכס על פי צו כניסה שיפוטי בהתאם לחוק ולנהלים. לאור זאת, בית הדין הרשיע את המערער ורעייתו בעבירות שיוחסו להם.

עמוד 1

4. במהלך הטיעונים לעונש טען המערער כי יש לשלוח אותו לתסקיר שירות מבחן ביחס לשאלת אי ההרשעה, נוכח העובדה כי הרשעה פלילית עלולה לפגוע בעסקיו המצויים בחוץ לארץ.

בית הדין קבע כי לא התקיימו במערער נסיבות אישיות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות הימנעות מהרשעה. כמו כן, ציין בית הדין כי המערער ניהל הליך פלילי מלא וכי לא ניכר שהמערער הפנים את חומרת מעשיו לאחר הרשעתו, כמשתקף מטיעונו לעונש. בית הדין גזר על המערער ורעייתו קנס בסך 30,000 ₪ כל אחד. כמו כן, חייב בית הדין את כל אחד מן הנאשמים לחתום על כתב התחייבות להימנע מעבירות שבהן הורשעו במשך שלוש שנים ממועד גזר הדין. גובה ההתחייבות נקבע על הקנס המקסימלי בגובה 116,800 ש"ח.

5. להשלמת התמונה נציין כי רעיית המערער לא ערערה על פסק הדין.

הכרעה

6. לאחר שמיעת טענות הצדדים בכתב ובעל פה ועיון בכלל החומר המצוי בתיק, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, מן הטעמים עליהם עמד בית הדין האזורי בפסק דינו. נתייחס כעת בקצרה לטענות המערער ונבאר את הכרעתנו.

צו הכניסה והמידע המודיעיני

7. המערער טען כי באי העברת המידע המודיעיני שהביא להוצאת צו החיפוש בבית מגוריו ובהעדר הוצאת תעודת חיסיון למידע זה שהגיע באמצעות מלשינון, נפל פגם מהותי המצדיק את זיכויו וזאת בשל אי קבלת מלוא חומר החקירה. דעתנו היא כי אין באי העברת החומר המודיעיני כדי לסייע בידיו, שכן חומר זה שעל פי עדותם של המפקחים היה מידע שהגיע לידי המלשינון, הינו עדות שמיעה שאיננה קבילה בבית הדין וממילא לא ניתן היה להביאה כראיה בפני בית הדין. באשר לחוקיות צו הכניסה, משמדובר בהחלטת בית משפט השלום שבחן את החומר שהונח לפניו, אין מקום כי נהרהר אחריה.

היסוד העובדתי

8. המערער טען כי הודעות העובדות הזרות נגבו על ידי המפקחים והוגשו לבית הדין מבלי שהייתה למערער הזדמנות סבירה לחקור אותן על עדותן. בכל הנוגע לעובדת קומארי טען המערער כי הגיעה לעבוד בביתם בעקבות פנייה של רעייתו לנציג חברת כוח אדם בשם אמיר אשר הבהיר כי מדובר בעובדת עם היתר. בהקשר זה הלין המערער על כך שלא בוצעה פעולת חקירה מול אמיר, למרות שמסר את מספר הטלפון הנייד שלו, ובכך היה מחדל חקירה השקול לאי בדיקת טענת אליבי, וגם מטעם יש לזכותו מהאישום.

אשר לדעתנו: המדינה בוחרת את הראיות אשר לדעתה מבססות את כתב האישום. אין מוטלת עליה החובה להעיד את העובד הזר כל אימת שמתעוררת שאלה של חוקיות העסקתו. בית הדין האזורי ביסס את הכרעתו לעניין הוכחת היסוד העובדתי על מכלול הראיות שהיו לפניו, לרבות ההודעות שמסרו המערער ורעייתו, התנהגותה של רעייתו במועד הביקורת עת שילמה לשתי העובדות 600 דולר ו - 200 ₪ לכל אחת. טענת המערער ביחס לשיחה שקיימה רעייתו עם נציג חברת כוח אדם נדחתה על ידי בית הדין מהטעם שלא הוכחה, ולא מצאנו ממש בטענת המערער כי

על המדינה היתה מוטלת החובה לאתר אותו.

9. ביחס לטרינידאד טען המערער כי רעייתו היא זו שהלינה את העובדת בביתם בשל בקשתה של חברתה להלינה לתקופה קצרה. דברים אלו לא הוכחו על ידי רעייתו של המערער ובנסיבות אלו לא הופרכה החזקה המופיעה בסעיף 4א לחוק לפיה "יראו מחזיק במקרקעין כמי שמעסיק עובד זר שנמצא עובד במקרקעין, אלא אם כן הוכיח המחזיק אחרת". בנוסף, "בהעדר ראיה לסתור משק הבית הוא בבחינת "שותפות" שהשותפים בה הם בני הזוג, יחד ולחוד והם מעסיקיו של העובד... מכאן שלחלוקת התפקידים בין בני הזוג אין משמעות מבחינת היסודות העובדתיים של ביצוע העבירה וכך גם לעובדה כי מעורבות המשיב בהעסקת העובדת היתה פחותה ממעורבות המערער" [ע"פ(ארצי) 55968-03-17 מדינת ישראל נ' אדן ואיריס רחמינוב (18.3.2018)].

היסוד הנפשי

10. המערער טען כי היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה שבה הואשם הוא מודעות. לטענתו לא הייתה לו מודעות לכך שההעסקה נעשתה שלא כדין. המערער ציין כי לאחר ששאל את אשתו בעניין זה, הוא סבר כי טרינידאד איננה מועסקת בביתם אלא אך ורק מתארחת בו. ביחס לקומארי טען המערער כי התעניין בדבר חוקיות העסקתה עת שאל את אשתו לפרש העניין, אך התרצה כאשר זו השיבה כי מדובר במבקשת מקלט שאותה ניתן להעסיק על פי חוק. לטענת המערער מרגע שתשובתה של אשתו הפיסה את דעתו כי אין מדובר בהעסקה שאינה חוקית הוא נעדר מודעות ביחס לאי חוקיות ההעסקה ועל כן יש לזכותו.

11. לעניין היקף הברור הנדרש בעבירות של העסקת עובד זר ללא היתר כבר נקבע בע"פ (ארצי) 22/06 מדינת ישראל - יעקב רוזן, (28.3.07) כי על המעסיק לבדוק את העובדות הבאות: "קיומו של היתר לעובד הזר לעבוד בישראל; תוקף ההיתר על פי מועדיו, ובהיקף תחולתו - האם ההיתר כללי לכל שטח בישראל ולכל משלח יד, או אם מוגבל הוא לאזור מסוים, לעיסוק מסוים או למעסיק מסוים". עוד נקבע שם כי:

"בידי המעסיק הפוטנציאלי לצאת ידי חובת בירור החשד, בכך שידרוש מן העובד הזר להציג מסמכים מזוהים, לרבות רשיון עבודה בישראל, ובכך שיבדוק באופן מדויק את פרטי המידע במסמכים אלה. במיוחד כן, כאשר מדובר בהתקשרות מזדמנת או ארעית. דרישת תעודת זהות ורשיון עבודה ובדיקת המידע שבהם, באה בגדר המאמץ הסביר והראוי אותו חייב למלא מי שחפץ להעסיק עובד זר. דרישה להצגת המסמכים ובדיקת פרטיהם, כאמור, אף עולה בקנה אחד עם האחריות המוטלת על המעסיק הפוטנציאלי שלא להעסיק עובד זר בניגוד לחוק.

במסגרת חובת הבירור, וטרם ההתקשרות, על המעסיק הפוטנציאלי לעיין היטב במסמכים שמציג לו העובד הזר, ולבדוק אם פרטי רשיון העבודה תואמים את פרטי הזיהוי של העובד; אם רשיון העבודה הוא כללי או שמא ניתן לעבודה אצל מעסיק ששמו נקוב ברשיון."

12. כפי שפסק בית הדין קמא, המערער היה מודע לכך שמדובר בעובדות זרות אשר לצורך העסקתן נדרש היתר כדין. בית הדין האזורי קבע כי הן המערער והן אשתו לא נקטו כל פעולה על מנת לבחון את דבר חוקיות העסקתן של העובדות, ומכאן הסיק בית הדין כי המערער היה מודע לדבר העסקתן של העובדות שלא כדין או לפחות עצם את עיניו ביחס לאי חוקיות העסקתן. בהקשר זה מקובלת עלינו טענת המדינה כי טענת המערער שבירר עם רעייתו את חוקיות ההעסקה היא טענה כבושה, שלא הועלתה בהודעותיו והיא גם אינה מתיישבת עם עדותה של רעייתו. מעבר לכך. הטענה מבוססת על הגרסה כי רעייתו הסתמכה על בירור עם נציג כוח אדם,

וכאמור טענה זו לא הוכחה. משכך אין לנו אלא לדחות את הערעור גם בנקודה זו.

גזר הדין

13. המערער הלן על כך שבית הדין דחה את בקשתו כי עוד בטרם יישמעו הטענות לעונש יופנה לקבלת תסקיר של שירות מבחן על פי סעיף 37 (א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 שייתן המלצתו ביחס לבקשתו שיטל עליו שירות לתועלת הציבור חלף הרשעה. בית הדין האזורי קבע כי בנסיבות המקרה לא התקיימו נסיבות אישיות חריגות ויוצאות הדופן המצדיקות הימנעות מהרשעה, היינו ההרשעה פוגעת פגיעה חמורה בשיקום הנאשם וסוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים, לרבות איזון בין האינטרסים הציבוריים הרלוונטיים וביניהם הצורך בהרתעה, הוקעה חברתית ואכיפה שוויונית לבין הנזק הצפוי לנאשם המסוים כתוצאה מהרשעתו.

14. לאחר שבחנו את טענות המערער, מצאנו כי צדק בית הדין האזורי בקביעה זו. הטענות שהעלה המערער בנוגע לנזקים שייגרמו לו כתוצאה מהרשעה לא הוכחו ומכל מקום אין שונות מטענות שנדחו לא אחת במקרים אחרים. כפי שנפסק בעניין **מישאלוף** -

"... הפגיעה באפשרות לזכות במכרזים היא **"תוצר נלווה של כל הרשעה בנסיבות דומות"** (עניין **כפיר אחזקות**). יתר על כן. הימנעות מהרשעה מהטעם של צמצום הפגיעה הכלכלית בתאגיד או במנהל התאגיד כתוצאה מההרשעה חותרת תחת תכלית החקיקה, שכן מדובר בעבירה שהמניע העיקרי לביצועה הוא כלכלי, ובהתאמה לכך על מנת שהענישה תהיה אפקטיבית ותיצור הרתעה יש להטיל בגין ביצוע העבירה סנקציות כלכליות משמעותיות (עניין **א.פ.י.**; עניין **פרץ**). זאת, במיוחד עת התאגיד והמנהל ממשיכים באותו עיסוק שבמסגרתו הורשעו בהעסקת עובדים זרים שלא כדין".

(ע"פ (ארצי) 3043-09-14 **מדינת ישראל - עדי מישאלוף** (22.11.2016)).

סוף דבר

15. על יסוד כל האמור לעיל - הערעור נדחה.

ניתן היום, יא' ניסן התשע"ט (16 אפריל 2019) בהעדר הצדדים.

מיכאל שפיצר,
שופט

אילן סופר,
שופט

לאה גליקסמן,
שופטת, אב"ד